

Bakgrunn for vedtak

Vannuttak fra Randsfjorden til landbasert oppdrett

Gran kommune i Oppland

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Anne Lysen
Referanse	201839564-16
Dato	02.07.2019
Ansvarlig	Gry Berg
Saksbehandler	Eline Nordseth Berg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvieien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	5
NVEs vurdering	7
NVEs konklusjon	9
Forholdet til annet lovverk	10
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	11

Sammendrag

Anne Lysen søker om tillatelse til å utnytte vann fra Randsfjorden til et oppdrettsanlegg på Lysemyrene i Gran kommune i Oppland. Maksimalt vannuttak er satt til 117 l/s (7000 l/min). Det maksimale vannuttaket vil inntreffe i mai og november og ellers variere over året, avhengig av hvor mye biomasse som står i anlegget.

Gran kommune skriver at de ser positivt på tiltaket og at uttak av vannmengden neppe vil medføre negative konsekvenser for vannkilden. **Fylkesmannen i Innlandet** skriver at de ikke kan se at tiltaket medfører negative konsekvenser. **Oppland fylkeskommune** skriver at de ikke kan se at tiltaket vil ha konsekvenser for Randsfjorden. **Direktoratet for mineralforvaltning** har ingen innvendinger til tiltaket. **Naturvernforbundet i Oppland** ser positivt på tiltaket så fremt det ikke forringer miljøtilstanden i vannområde Randsfjorden.

Det planlagte vannuttaket fra Randsfjorden tilsvarer i underkant av 0,2 % av middeltilsiget til Randsfjorden. Vannuttaket er svært lite sammenliknet med vannkilden og konsekvensene for hydrologien i vassdraget er neglisjerbare.

Det er registrert to naturtyper rett ved ilandføringspunktet av rørledningen, og fire rødlistede arter, hvorav en vannlevende (edlekreps (EN)). Naturmiljøet må tas hensyn til i planleggingen og anleggsfasen når rørledning skal legges ut i Randsfjorden.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Anne Lysen tillatelse etter vannressursloven § 8 til å ta ut vann fra Randsfjorden til fiskeoppdrett. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Anne Lysen, datert 26.02.19:

«Anne Lysen ønsker å utnytte vannet i Randsfjorden, vassdragsnr. 012.52 i Gran kommune i Oppland fylke til landbasert oppdrettsanlegg for røye, og søker herved om følgende tillatelser:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Å ta ut inntil 7000 l/min fra Randsfjorden til Anne Lysen sitt oppdrettsanlegg på Lysenmyrene i Gran kommune.*
- Randsfjorden er en svært stor vannkilde og vi trenger derfor ingen reservevannkilde.*

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning.»

Hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	3700
Middelvannføring	m ³ /s	59
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	23
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	8
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	15

KRAFTVERK

		25 m under overflaten i Randsfjorden
Inntak		
Maksimalt vannuttak	l/s	117
Maksimal kapasitet på rør	l/s	148
Årlig vannuttak	m ³ /år	3 690 000
Lengde på vannledning	m	300
Diameter på vannledning	mm	400
Antall ledninger		1
Maksimalt antall fisk		140 000

MAGASIN (Randsfjorden)

Magasinvolum	mill. m ³	408
HRV	moh.	134,5
LRV	moh.	131,5

Om søker

Søker er Anne Lysen, som også eier eiendommen hvor oppdrettsanlegget er planlagt.

Et oppdrettsanlegg på eiendommen vil gi økt lokal aktivitet og verdiskapning. Det drives ellers tradisjonelt landbruk på eiendommen.

Beskrivelse av området

Oppdrettsanlegget er planlagt bygget på et myrområde, Lysenmyrene, som er dyrket opp nær Randsfjorden. Uttakspunktet ligger 300 m ut i Randsfjorden, nordvestover fra oppdrettsanlegget.

Figur 1: Plassering av oppdrettsanlegg ved Randsfjorden.

Det er spredt landbruksbebyggelse rundt tiltaksområdet. Det går en vei frem til planlagt fiskefjøs som tiltakshaver deler med en nabo.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt på ca. 25 m dyp i Randsfjorden, ca. 300 m fra land.

Vannvei

Ved uttakspunktet vil rørledningen ligge på en bukk ca. 2 m over bunnen av Randsfjorden for å unngå å dra inn sedimenter i rørledningen. Rørledningen vil ha en utvendig diameter på 400 mm.

Veier

Det er ikke planlagt å bygge nye veier i forbindelse med tiltaket.

Drift av oppdrettsanlegget

Søker planlegger å etablere et gjenbruksanlegg som kombinerer gjennomstrømming med oksygenering og 50 % resirkulering av vann.

Biomassen som står i anlegget vil variere over året avhengig av innsett og slakting. Det er planlagt to rogninnsett, og maksimal biomasse vil inntreffe i mai og november hvert år. Da vil også vannforbruket være på sitt høyeste, altså 117 l/s. Ellers i året vil vannforbruket være lavere.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Området er i kommuneplanens arealdel avsatt som LNF-område.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Gran kommune har uttalt følgende i brev av 08.05.19:

«...

Gran kommune ser positivt på utvikling av ny næring i landbruket og i tilknytning til Randsfjorden. Isolert sett vil uttaket av vann fra Randsfjorden neppe medføre konsekvenser for kommunens ansvarsområder. Gran kommune anbefaler imidlertid at naturmiljøvurderingene som søknaden utarbeides av person med tilstrekkelig faglig kompetanse.

Når det gjelder arealbruken og utslipp fra anlegget, forutsetter Gran kommune at det vil bli en videre behandling. Anlegget er plassert forholdsvis nært et av kommunens drikkevannsinntak og planlegging av utslipp i forbindelse med anlegget må vies spesiell oppmerksomhet. Tiltaket ligger nærmere enn 100 m fra Randsfjorden. Tiltaket ligger nærmere enn 100 m fra Randsfjorden og tiltakshaver må søke dispensasjon fra 100-metersbeltet.

Arealet der anlegget ønskes plassert er i dag avsatt til LNF-område i kommuneplanens arealdel. Kommunen vil vurdere hvilke arealavklaringer og utrednings det er behov for når vi blir gjort kjent med flere detaljer i prosjektet. Fylkeskommunen er ansvarlig myndighet for å vurdere tiltaket i forhold til konsekvensutredningsplikt etter akvakulturloven.»

Fylkesmannen i Innlandet har uttalt følgende i brev av 27.03.19:

«...

Vår vurdering

Vi vil her kun vurderer konsekvensene av selve vannuttaket fra Randsfjorden og det fysiske inngrepet/installasjonen i Randsfjorden som følger av etableringen av vanninntaket. Andre forhold knyttet til planene om etablering av oppdrettsanlegget vil vi vurdere/behandle på et senere tidspunkt.

Det planlagte uttaket tilsvarer 1,4 % av tilsiget med 95 persentil sommer og 0,2 % av middeltilsiget til Randsfjorden. Vi kan ikke se at dette vil medføre virkninger for allmenne interesser. Inntaksledningen kommer heller ikke i berøring med kjente naturforekomster.

Konklusjon

Fylkesmannen ser ikke at det omsøkte vannuttaket vil medføre konsekvenser av nevneverdig betydning for allmenne interesser, og har ikke innvendinger mot at det gis konsesjon til tiltaket.»

Oppland fylkeskommune har uttalt følgende i brev av 01.04.19.

«...»

Planlagt vannuttak tilsvarer i underkant av 0,2 % av middelvannføring. Dette er et svært lite vannuttak, og Oppland fylkeskommune kan ikke se at dette vil ha noen konsekvenser for allmenne interesser, eller ha noen negativ effekt på Randsfjorden for øvrig. Vi har derav ikke innvendinger mot at det gis konsesjon til omsøkte vannuttak.»

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard har uttalt følgende i brev av 26.03.19:

«...»

Det omsøkte tiltaket berører ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver. DMF har på dette grunnlag ikke merknader til hørings av søknad om tillatelse til å ta ut vann fra Randsfjorden til røyeproduksjon.»

Naturvernforbundet i Oppland har uttalt følgende i brev av 26.04.19:

«...»

Vi stiller oss positive til det omsøkte tiltaket, det begrensede uttaket av vann fra Randsfjorden og det medfølgende inngrepet oppfattes som akseptabelt. Det er likevel avgjørende at tiltaket ikke fører til en redusert miljøtilstand i vannområde Randsfjorden.

...»

NVEs vurdering

NVE vurderer kun vannuttaket og vannledningen fra uttakspunktet til oppdrettsanlegget. Resten av anlegget og planene om akvakultur behandles av andre instanser.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Som både Fylkesmannen og fylkeskommunen har påpekt i sine høringsuttalelser tilsvarer vannuttaket i underkant av 0,2 % av middeltilsiget til Randsfjorden. Dette er svært lite, og vil medføre så å si ingen konsekvenser for hydrologien i Randsfjorden og i Randselva nedstrøms.

NVE er også enig i søkers vurdering om at det ikke er behov for reservevannkilde i dette tilfellet.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er registrert to naturtyper som kan bli berørt av ilandføringen av rørledningen.

Lysentangen nordøst er et lite, smalt område langs bredden av Randsfjorden akkurat der oppdrettsanlegget er planlagt. Området er avgrenset som naturtypen åpen flomfastmark. Området er gitt verdien lav kvalitet fordi det er lite og fordi det er påvirket av vannstandsendringer i Randsfjorden.

Lysentangen er et deltaområde med verdien B – viktig. Naturtypen omfatter løsmassetangen Lysentangen og deltaområdet fra bekken som har sitt utløp der. Det står om naturtypen at den har verdi som rasteplass og overvintringsplass for våtmarksfugl, men også som hekkeområde i år med lav forsommervannstand i Randsfjorden. Ifølge faktaarket bør man unngå inngrep i naturtypen for å bevare verdien av den.

Ilandføringen av rørledningen bør ikke berøre naturtypen Lysentangen. Dette bør ikke være vanskelig da naturtypen er registrert litt unna det planlagte oppdrettsanlegget.

Den korteste veien fra uttakspunktet til oppdrettsanlegget er gjennom naturtypen Lysentangen nordøst. Å føre rørledningen i land gjennom naturtypen vil dele den i to. Naturtypen er liten fra før og har lav verdi, og NVE mener at det er en akseptabel løsning. Alternativet blir å legge rørledningen rundt naturtypen og sånn sett skape et større inngrep ved at rørledningen må graves ned på en lenger strekning. Ilandføringen av rørledning må uansett gjøres på en skånsom måte og med smalest mulig trasé.

Arter

Det er registrert edelkreps (EN) i Randsfjorden. Edelkrepsen lever på mudderbunn ned til 4-5 m dyp. Nedgravningen av rørledningen kan med andre ord komme i konflikt med edelkrepsen. Det er viktig at røret graves tilstrekkelig langt ned slik at edelkrepsen kan bevege seg på tvers av rørledningen. Dette bør gjennomføres i samråd med fagperson.

Av andre rødlistede arter er det registrert vipe (EN), makrellterne (EN) og dronningstarr (NT).

Makrellterne er registrert ved hele Lysentangen, og den hekker antakeligvis i deltaområdet. Vipe er punktregistrert, men NVE antar at den også hekker i deltaområdet. For å være sikker på å ikke forstyrre eventuell hekking av to truede fuglearter må anleggsperioden for rørledningen legges utenom hekkeperioden.

Dronningstarr er også punktregistrert, men vi antar at starren fins i deltaområdet, delvis langs breddene av bekken oppstrøms og langs Randsfjorden rundt deltaområdet. For å minimere konsekvensene for arten må ilandføringen av rørledningen gjøres skånsomt og med smalest mulig trasé.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om vannuttaket legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 17.06.19. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltaket omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til vannuttaket og rørledningen finnes det to naturtyper knyttet til deltaområdet ved Lysentangen, og tre rødlistede arter. Et eventuelt vannuttak med medfølgende rørledning vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt at det blir gjennomført som vi har skissert i avsnittene *Naturtyper* og *Arter*.

NVE har også sett påvirkningen fra vannuttaket i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap og friluftsliv

I utgangspunktet mener NVE at tiltaket ikke medfører store konsekvenser for verken friluftsliv eller landskap. Det må imidlertid sikres at den frie ferdselen langs Randsfjorden blir opprettholdt. Det vil si at rørledningen må føres i land på en slik måte at den ikke sperrer for ferdsel.

Kulturminner

Det er ikke registrert kulturminner i området der rørledningen er planlagt ført i land. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. NVE forutsetter at tiltakshaver tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i anleggsfasen, jf. kulturminneloven § 8.

Vannkvalitet

Selve vannuttaket og rørledningen vil ikke ha innvirkninger på vannkvaliteten i Randsfjorden. Når det gjelder drikkevannsinntaket rett nedstrøms er det svært viktig at vann som slippes ut fra oppdrettsanlegget er tilstrekkelig renset. Dette skal Fylkesmannen behandle etter forurensningsloven, men NVE vil bare få påpeke viktigheten av dette fra vår side også.

Samfunnsmessige fordeler

Det planlagte oppdrettsanlegget vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Anlegget er avhengig av å få innvilget vannforsyning. Videre vil oppdrettsanlegget styrke næringsgrunnlaget i området og kan bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Det planlagte vannuttaket fra Randsfjorden tilsvarer i underkant av 0,2 % av middeltilsiget til Randsfjorden. Vannuttaket er svært lite sammenliknet med vannkilden og konsekvensene for hydrologien i vassdraget er neglisjerbare.

Det er registrert to naturtyper rett ved ilandføringspunktet av rørledningen, og fire rødlistede arter, hvorav en vannlevende (edlekreps(EN)). Naturmiljøet må tas hensyn til i planleggingen og anleggsfasen når rørledning skal legges ut i Randsfjorden.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Anne Lysen tillatelse etter vannressursloven § 8 til å ta ut vann fra Randsfjorden til fiskeoppdrett. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

NVE minner om at detaljplan for tiltaket skal utarbeides og godkjennes før anleggsarbeidene kan starte.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til akvakulturloven

NVE har kun vurdert vannuttaket og rørledningen inn til oppdrettsanlegget og disses konsekvenser for allmenne interesser i og rundt vassdraget.

Forholdet til akvakulturloven og tilhørende forskrifter må avklares med Fylkesmannen i Innlandet og Oppland fylkeskommune før et fiskeproduksjonsanlegg etableres på Lysenmyrene.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannuttak

Følgende data for tilsig og vannuttak er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon:

Middelvannføring	m ³ /s	59
Maksimal slukeevne	l/s	117
Maksimal kapasitet	l/s	148

Det er ikke søkt om å slippe minstevannføring. Vannuttak er svært lite sammen liknet med vannkilden. Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker innsjøens vannstand.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor på Hamar og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntaket plasseres 2 m over bunnen av Randsfjorden på 25 m dyp, ca. 300 m fra land.
Vannvei	Det er oppgitt i søknaden at rørledningen skal ha en diameter på 400 mm og være ca. 300 m lang. For å ivareta naturtypen åpen flomfastmark skal ilandføringen gjøres skånsom og med smalest mulig trasé. Ilandføringen skal ikke gjøres i naturtypen Lysentangen deltaområde. For å ta hensyn til den rødlistede arten edelkreps (EN) skal rørledningen graves tilstrekkelig langt ned slik at edelkrepsen kan passere på innsjøbunnen.
Maksimal rørkapasitet	Søknaden oppgir 148 l/s.
Vei	Det skal ikke etableres nye veier i forbindelse med tiltaket.
Avbøtende tiltak	Anleggsperioden skal legges utenom hekkeperiode for fugl.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).